■ روزنامه فرهنگی-اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

یکشنبه ۱۴ بهمن ۱۴۰۳ | ۳ شعبان ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۹۷۲
Sunday | February 2 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

چالش تورم قانون

آیا افزایش تعداد قوانین در جامعه می‌تواند منجر به بی‌اهمیتی آن شود؟

هرچیزی هم زیادی‌اش خوب نیست، یکی‌اش همین قانون! این‌که تعداد قانون‌های موجود در کشوری بیش از اندازه معمول باشد، تفاخری ندارد و اتفاقا موجبات شکل‌گرفتن چالش‌هایی هم می‌شود. همین هفته گذشته محمدباقر قالیباف، رئیس قوه مقننه با اشاره به تعداد قوانین ایران اعلام کرد که در حال حاضر ایران ۱۲ هزار قانون دارد که قرار شده است ۸۵۰۰ قانون منسوخ شود! این وضعیت وقتی بیشتر به چشم می‌آید که آن را با دیگر کشورها مقایسه کنیم. به‌عنوان مثال اگر بخواهیم تعداد موارد قانون‌گذاری در ایران را با کشوری مانند فرانسه که حدود ۲۰۰ سال است از عمر نهاد قانون‌گذاری آن می‌گذرد، مقایسه کنیم، آنها تاکنون حدود ۳۸۰۰ قانون تصویب کرده‌اند و این در حالی است که متاسفانه دائم در مجلس شورای اسلامی قوانین مختلفی که شاید اولویت نداشته باشد و کارشناسی‌نشده باشد تصویب می‌شود و بعضا قوانینی که نیاز جامعه است و اولویت شرایط کنونی است به نتیجه نمی‌رسد. سوی دیگر این ماجرا هم التزام به قانون است که افزایش بیش از اندازه قوانین به‌نوعی از اهمیت اجرای آن هم می‌کاهد. به این معناکه مردم التزام کافی برای اجرای آن را نخواهند داشت. اگرچه در داده‌های موجود جهانی پیرامون این موضوع، ایران در زمره کشورهایی است که التزام به قانون در آن جایگاه مناسبی دارد. این وضعیت در حالی است که بسیاری از قوانین موجود در ایران هم آن‌طور که باید به روزرسانی نشده است. بسیاری از قوانین اصلی در ایران بیش از صد سال قدمت دارد و این در حالی است که بعد از گذشت چندین دهه از تصویب آنها، حالا ضرورت دارد که بسیاری از قوانین اصلاح و به‌روزرسانی شوند. پرواضح است که قوانین کارآمد و شایسته باید با اقتضائات جامعه، هیجانات و الزامات حقوقی روز هماهنگ باشند. به‌عنوان نمونه در صد سال گذشته فرآیندهای الکترونیکی و فناوری‌های نوین وجود نداشت و شاید لازم باشد که امروز در این خصوص چاره‌اندیشی شود. نمونه‌های این چنینی بسیار است، به‌عنوان مثال قانون پولی و بانکی مصوب ۱۳۳۹ با حدود ۶۴ سال سابقه است، درحالی که اقتضائات بانکداری تغییر کرده و موارد مهمی از جمله بانکداری اینترنتی و نوع تسهیلات متفاوت شده و دامنه تنوع و گستردگی آنها هم تغییر کرده اما همچنان این قانون معتبر است.

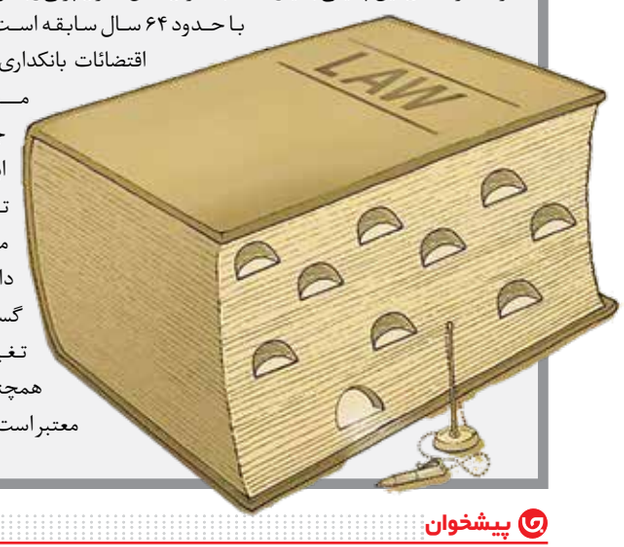

میزان پایبندی مردم کشورهای مختلف به قانون

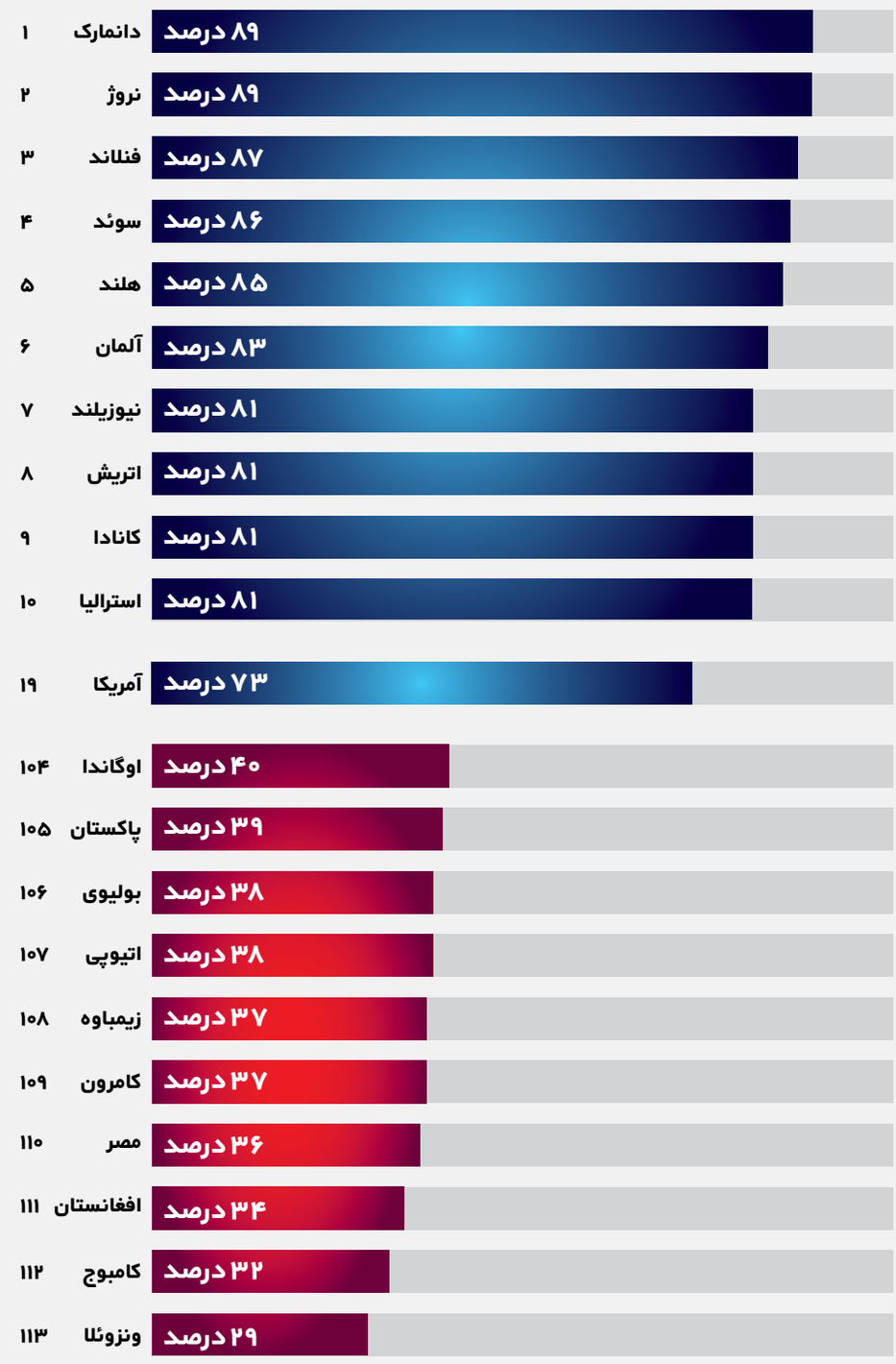

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۸	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۳۵
غروب آفتاب: ۱۷:۳۴	اذان صبح فردا: ۰۵:۳۶
اذان مغرب: ۱۷:۵۳	طلوع خورشید فردا: ۰۷:۰۴

امروز در تاریخ

■ زادروز مهدی سحابی، مترجم و نویسنده/ ۱۳۲۲
■ زادروز شهاب حسینی، بازیگر/ ۱۳۵۲

حکمت

امام علی(ع): ملایمت و مهربانی کلید کامیابی است./ نهج‌البلاغه

واحه

نیست بوی آشنا را تابِ غربت بیش از این
از نسیم صبح بوی یار می باید کشید/ صائب تبریزی

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم(صلی ا... علیه‌وآله):
هرکس خشم خود را فرو برد، خداوند قلبش را از آرامش و ایمان پر خواهد کرد./ بحارالانوار

مشق عشق

■ از وصیت‌نامه شهید مجید محمدروشن: «به همه شما می‌گویم نماز جماعت و مسجد را ترک نکنید که اگر چنین کنید خیلی زیان دیده‌اید. برای شرکت در ادعیه کاهل مباشید که ما چیزی جز گریه و دعا برای آمرزش گناهانمان به درگاه ابدیت نداریم.»

نکته روز

سیاره‌ای در مسیر زمین!

کارشناسان ماه گذشته از شناسایی سیارکی خبر دادند که ممکن است در ماه دسامبر ۲۰۳۲ به زمین برخورد کند اما احتمال وقوع چنین برخوردی حدود ۱ درصد است. این سیارک در دسامبر سال ۲۰۲۴ میلادی توسط تلسکوپ رصدخانه «ریو هورتادو» در شیلی کشف شد، آن‌هم در زمانی که ۴۳ میلیون کیلومتر از زمین فاصله داشت.

ارزیابی دانشمندان این است که چنان‌چه این سیارک که قطری بین ۵۰ تا ۹۰ متر دارد با زمین برخورد کند، احتمالا چیزی شبیه به «انفجار تونگوسکا» سال ۱۹۰۸ میلادی در روسیه روی خواهد داد. یعنی زمانی که برخورد یک سیارک با زمین ۲۰۰۰ کیلومتر مربع از جنگل‌های سیبری را نابود کرد.

اگر چنین شیئی بر فراز شهری مانند پاریس، پایتخت فرانسه منفجر شود نیز احتمالا «تمام پاریس» را از بین می‌برد. با این وجود احتمال برخورد این سیارک با زمین صرفا «کمی بیشتر» از ۱ درصد یا یک شانس در ۸۳ طبق گفته ناسا و یک در ۸۸ براساس ارزیابی‌های سازمان فضایی اروپا (ESA) است.

دیگر این‌که اگرچه هنوز هیچ نشانه‌ای مبنی بر محل برخورد وجود ندارد اما دانشمندان معتقدند احتمال این‌که چنین برخوردی در یک اقیانوس یا یک بیابان روی دهد، بسیار بیشتر از احتمال اصابت به زمین در یک منطقه مسکونی است، زیرا سطح کره زمین را بیشتر بیابان و آب‌ها فرگرفته است تا مناطق قابل سکونت توسط انسان‌ها.

پاتریک میشل، اخترفیزیکدان فرانسوی می‌گوید «هیچ دلیلی برای نگرانی وجود ندارد و در مقابل دلایل زیادی جود دارد که می‌توان از امنیت زمین در قبال چنین حوادثی مطمئن بود. در واقع شناسایی این سیارک، باعث هماهنگی بیشتر آژانس‌های فضایی می‌شود. با تلاش دانشمندان، حتی ممکن است احتمال برخورد این سیارک با زمین در روزها و ماه‌های آینده به صفر برسد.»

پیشخوان

آغوش به‌جای سرزنش

درباره «دیدن در تاریکی»؛ خودمان را از میان احوال تیره‌مان ببینیم

نویسنده: ماریا السانِدری
مترجم: احسان سنایی
نشر: بیدگل
سال انتشار: ۱۴۰۳

«دیدن در تاریکی» در صدد است به خوانندگان خود کمک کند تا بتوانند احساسات و افکار تاریک و منفی خود را درک کرده و به جای سرزنش خود، خود را در آغوش بگیرند. این کتاب درک عمومی از احساساتی مانند غم، اندوه و اضطراب را کاملا نادرست یا آسیب‌زا می‌بیند. در عوض، السانِدری نویسنده آن معتقد است که این احساسات می‌توانند بینش عمیقی در مورد چیستی ما ارائه دهند و می‌توانند به منبع رشد ما تبدیل شوند. السانِدری با بررسی این‌که فرهنگ غربی به طور معمول به احساسات افسردگی و اضطراب با دیدی منفی نگاه می‌کند، شروع می‌کند. او صنعت و کتاب‌های خودپروری و روانشناسی مدرن را به دلیل ترویج انتظار غیرواقعی از شادی و مثبت‌اندیشی مورد انتقاد قرار می‌دهد. این سوگیری فرهنگی اشتباه جامعه می‌تواند منجر به احساس شرم و بی‌کفایتی در هنگام تجربه احساسات طبیعی اما تاریک ما شود. با تکیه بر فلسفه اگزیستانسیالیستی، السانِدری بررسی می‌کند که چگونه متفکرانی مانند سورن کی‌یرکگور، میگل دی. اونامونو و گلوریا آنزالدوا حالات تاریک خود را درک کرده و پذیرفته بودند. این فیلسوفان احساساتی مانند ناامیدی و اضطراب را نه نشانه‌های ضعف، بلکه جنبه‌های اساسی تجربه انسانی می‌دانستند که می‌تواند به خودآگاهی و اصالت منجر شود. اگر ما بینش درستی از احساسات تاریک‌مان داشته باشیم، می‌توانیم نه در جهت رفع آنها که در جهت استفاده از آنها برای رشد خود تلاش کنیم.

در جهت عکس

سعید نیکپور/ مهر

زخم به تالاب‌ها

ورود به پنجمین سال متوالی خشکسالی در ایران همراه با این خبر که بارش‌های سال آبی امسال ۵۰ درصد نسبت به سال گذشته کمتر بوده باعث شکل‌گیری این تصویر تلخ است، تصویری از تالاب آبکنار که همواره پرآب بوده است.

حیات‌وحش

زندگی با انسان‌ها!

■ اهالی روستایی در کردستان عراق از حیوانات کوهی مانند یزو کل محافظت می‌کنند و این حیوانات بدون ترس در این روستا رفت‌وآمد دارند.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

سوئز می‌سوزد

■ تصاویر آتش‌سوزی در منطقه کشتی‌سازی در سوئز مصر، روایتی آخرالزمانی از این حادثه دارد که در فضای مجازی فراگیر شده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

عجایب

زنبور قاتل!

■ زنبور رتیل‌خوار که سومین نیش دردناک را بین حشرات هم دارد، نوعی زنبور بی‌عسل است که زندگی‌اش را به صورت انگلی سپری می‌کند.

کیوآرکد را اسکن کنید

بین‌الملل

جولانی پشت فرمان

■ احمد الشرع یا همان جولانی سابق، خودش راننده امیر قطر شد و او را تا قصرالشعب دمشق محل دیدارشان رساند.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

پیرتر شدیم!

آمارها از افزایش سهم گروه ۵۱ تا ۶۰ سال حکایت دارد

داده‌های توزیع سنی خانوارهای شهری ایران در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۴۰۲ نشان‌دهنده تحولات ساختاری در هرم جمعیتی کشور است. در بازه ۱۰ ساله مورد بررسی، کاهش سهم گروه‌های سنی جوان به‌وضوح مشهود است. سهم کودکان کمتر از یک سال از ۰/۶ درصد به ۰/۴ درصد کاهش یافته که نشان‌دهنده افت ۰/۲ واحد درصدی است. این روند در گروه یک تا ۵ سال نیز با کاهش ۱/۷ واحد درصدی (از ۶/۴ درصد به ۴/۷ درصد) ادامه یافته و احتمالا بازتابی از کاهش نرخ باروری یا تغییر الگوهای فرزندآوری است. در گروه ۲۱ تا ۳۰ سال، کاهش چشمگیر ۷/۵ واحد درصدی (از ۲۰/۲ درصد به ۱۲/۷ درصد) مشاهده می‌شود که می‌تواند ناشی از عوامل متعددی مانند مهاجرت جوانان برای تحصیل یا کار، تاخیر در تشکیل خانوار، یا کاهش جمعیت این گروه سنی باشد.

در مقابل، افزایش سهم گروه‌های میانسال و سالمند نشان‌دهنده روند پیری جمعیت است. سهم گروه ۵۱ تا ۶۰ سال با رشد ۳/۷ واحد درصدی (از ۶/۶ درصد به ۱۰/۳ درصد) به‌طور قابل توجهی افزایش یافته که احتمالا مرتبط با ورود نسل‌های پرجمعیت گذشته به این بازه سنی است. گروه ۶۱ تا ۷۰ سال نیز با رشد ۱/۸ واحد درصدی (از ۵/۴ درصد به ۶/۳ درصد)، بهبود امید به زندگی و دسترسی به خدمات بهداشتی را منعکس می‌کند. حتی گروه ۷۱ سال و بیشتر با افزایش ۱/۸ واحد درصدی، بر تشدید پیری جمعیت تاکید دارد.

در گروه‌های سنی میانی، تغییرات محدودتر است. سهم گروه ۶ تا ۱۰ سال از ۶/۳ درصد به ۶/۸ درصد (رشد ۰/۵ واحد درصدی) و گروه ۱۱ تا ۱۵ سال از ۶/۸ درصد به ۷/۱ درصد (رشد ۰/۳ واحد درصدی) افزایش یافته است. این نوسانات جزئی ممکن است ناشی از ورود کودکان متولدشده در سال‌های قبل به بازه‌های سنی بالاتر باشد.

پیامدهای این تحولات برای سیاست‌گذاری کلان قابل توجه است. پیری جمعیت فشار مضاعفی بر سیستم‌های تأمین اجتماعی، بهداشت، و بازنشستگی وارد می‌کند و نیازمند برنامه‌ریزی برای توسعه مراقبت‌های سالمندی و تامین مالی پایدار است. از سوی دیگر، کاهش سهم جوانان در سن کار (به‌ویژه گروه ۲۱-۳۰ سال) می‌تواند چالش‌هایی برای بازار کار و بهره‌وری اقتصادی ایجاد کند. راهکارهای احتمالی شامل جذب نیروی کار مهاجر، افزایش مشارکت زنان، و بهبود مهارت‌های شغلی است. همچنین، کاهش سهم کودکان زیر ۵ سال هشداردهنده است و لزوم تدوین سیاست‌های تشویق فرزندآوری، نظیر ارائه مشوق‌های مالی و حمایت از تعادل کار-خانواده را پررنگ می‌کند.

در مجموع، این تغییرات نسبی نشان‌دهنده حرکت میانگین سنی ایران به سمت جامعه‌ای میانسال و سالمند است. با این حال، تفسیر دقیق‌تر این روندها مستلزم دسترسی به داده‌های کمّی (تعداد مطلق افراد) و تحلیل همزمان عواملی مانند نرخ باروری، مرگ‌ومیر، و مهاجرت است. آنچه در این گزارش ارائه شد، صرفا بر پایه تغییرات سهم نسبی گروه‌های سنی استوار است و برای تصمیم‌گیری سیاستی، تکمیل آن با داده‌های جامع‌تر ضروری خواهد بود.
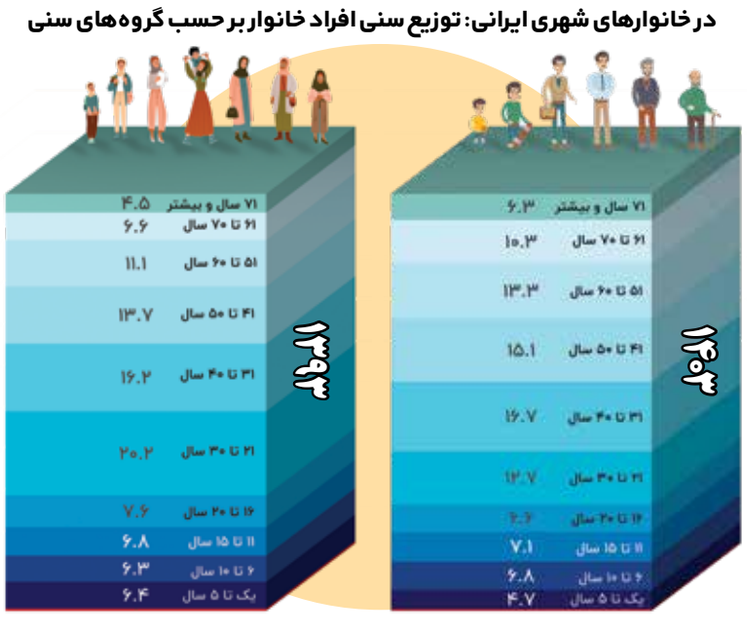
در خانوارهای شهری ایرانی: توزیع سنی افراد خانوار بر حسب گروه‌های سنی